

AKCEPTUJE
PREZYDENT MIASTA ŁODZI
Hanna Zdanowska

Hanna Zdanowska

RAPORT

**z konsultacji społecznych dotyczących
zmiany Gminnego Programu
Rewitalizacji miasta Łodzi**

Spis treści

1. Opis przebiegu i form konsultacji.	3
2. Zestawienie uwag zgłoszonych przez interesariuszy rewitalizacji dotyczących zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Łodzi wraz ze stanowiskiem Prezydenta Miasta Łodzi.....	5
Grupa I. Uwagi merytoryczne z propozycją zmiany w zapisie.....	5
Grupa II. Uwagi merytoryczne o charakterze ogólnym.	5
Grupa III. Uwagi do listy przedsięwzięć podstawowych (3.2.2.).	6
Grupa IV. Uwagi do pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (3.2.4.).	11
Grupa V. Zgłoszenie dodatkowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych na listę przedsięwzięć podstawowych.	11
3. Protokół ze spotkań z interesariuszami rewitalizacji.	13
4. Podsumowanie wyników konsultacji.	21
5. Stanowisko Prezydenta Miasta Łodzi do wyników konsultacji.....	22

1. Opis przebiegu i form konsultacji.

Przedmiotem konsultacji społecznych był projekt zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Łodzi stanowiący załącznik do uchwały Nr XXXV/916/16 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 28 września 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Łodzi.

Celem konsultacji było zebranie uwag dotyczących wprowadzenia zmian do Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Łodzi. Konsultacje odbyły się w terminie 19 kwietnia – 21 maja 2018 r.

Treść ogłoszenia w sprawie przeprowadzenia konsultacji została zamieszczona w dniu 10 kwietnia 2018 r.:

- 1) w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Łodzi pod adresem <http://bip.uml.lodz.pl>;
- 2) na stronie internetowej Urzędu Miasta Łodzi pod adresem <http://www.uml.lodz.pl> (wejście przez zakładki: „Dla mieszkańców”, „Konsultacje społeczne”) oraz na stronie internetowej Urzędu Miasta Łodzi pod adresem <http://uml.lodz.pl/dla-mieszkancow/lodzianie-decyduja/konsultacje-spoeczne/aktualne-konsultacje/> oraz <http://uml.lodz.pl/dla-mieszkancow/rewitalizacja/>;
- 3) na tablicach ogłoszeń Urzędu Miasta Łodzi oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi;
- 4) w informacji wysłanej drogą elektroniczną do zaangażowanych w rewitalizację środowisk, organizacji i instytucji.

Materiał informacyjny dotyczący przedmiotu konsultacji został udostępniony także w dniu 10 kwietnia 2018 r.:

- 1) w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Łodzi pod adresem <http://bip.uml.lodz.pl>;
- 2) na stronie internetowej Urzędu Miasta Łodzi pod adresem <http://uml.lodz.pl/dla-mieszkancow/lodzianie-decyduja/konsultacje-spoeczne/aktualne-konsultacje> oraz <http://uml.lodz.pl/dla-mieszkancow/rewitalizacja/> ;
- 3) w sekretariacie Biura ds. Rewitalizacji w Departamencie Architektury i Rozwoju Urzędu Miasta Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 171, II piętro, w godzinach pracy Urzędu Miasta Łodzi.

Konsultacje prowadzone były w formie:

- 1) spotkania z interesariuszami rewitalizacji, z możliwością składania uwag do protokołu, które odbyło się w Dużej Sali Obrad Urzędu Miasta Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej 104, 90-926 Łódź, w dniu 19 kwietnia 2018 r. od godz. 17.30 do godz. 20.00;
- 2) warsztatów z interesariuszami rewitalizacji, w szczególności z organizacjami pozarządowymi z możliwością składania uwag do protokołu; warsztaty odbyły się w Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS w Łodzi przy ul. Narutowicza 8/10, 90-135 Łódź, w dniu 20 kwietnia 2018 r. od godz. 17.00 do godz. 20.00;
- 3) spotkania z interesariuszami rewitalizacji, w szczególności z przedstawicielami łódzkich szkół i uczelni wyższych oraz ekspertami z możliwością składania uwag do protokołu; spotkanie odbyło się w Szkole Podstawowej nr 36 w Łodzi przy ul. Więckowskiego 35, w dniu 23 kwietnia 2018 r. od godz. 17.00 do godz. 20.00;
- 4) spotkania z interesariuszami rewitalizacji, w szczególności z przedstawicielami łódzkiej kultury oraz instytucjami i organizacjami działającymi na jej rzecz z możliwością składania uwag do protokołu; spotkanie odbyło się w Muzeum Sztuki MS² w Łodzi przy ul. Ogrodowej 19, w dniu 24 kwietnia 2018 r. od godz. 17.00 do godz. 20.00;
- 5) spotkania z interesariuszami rewitalizacji, w szczególności z przedstawicielami wspólnot mieszkaniowych, rad osiedli, właścicieli lub użytkowników wieczystych nieruchomości z możliwością składania uwag do protokołu; spotkanie odbyło się w Małej Sali Obrad Urzędu Miasta Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej 104, 90-926 Łódź w dniu 25 kwietnia 2018 r. od godz. 17.00 do godz. 20.00;
- 6) warsztatów z interesariuszami rewitalizacji, w szczególności z przedsiębiorcami i związkami branżowymi z możliwością składania uwag do protokołu; warsztaty odbyły się w Regionalnej Izbie Budownictwa, przy ul. Łąkowej 11, 90-562 Łódź, w dniu 26 kwietnia 2018 r. od godz. 17.00 do godz. 20.00;
- 7) zbierania uwag w postaci papierowej i elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego oraz formularza zgłoszenia przedsięwzięcia rewitalizacyjnego Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Łodzi, stanowiących odpowiednio załączniki Nr 3 i 4 do Zarządzenia Nr 8182/VII/18 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 9 kwietnia 2018 r., dostępnych:
 - b) w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Łodzi pod adresem <http://bip.uml.lodz.pl>,

- c) na stronie internetowej Urzędu Miasta Łodzi pod adresem <http://uml.lodz.pl/dla-mieszkancow/lodzianie-decyduja/konsultacje-spoeczne/aktualne-konsultacje>,
- d) w sekretariacie Biura ds. Rewitalizacji w Departamencie Architektury i Rozwoju Urzędu Miasta Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej 171, II piętro, w godzinach pracy Urzędu Miasta Łodzi oraz w Wydziale Zarządzania Kontaktami z Mieszkańcami w Departamencie Obsługi i Administracji przy ul. Piotrkowskiej 110 (wejście od Pasażu Schillera), 90-926 Łódź, Łódzkie Centrum Kontakt z Mieszkańcami
- e) podczas spotkań i warsztatów, o których mowa w pkt. 1 – 6.

2. Zestawienie uwag zgłoszonych przez interesariuszy rewitalizacji dotyczących zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Łodzi wraz ze stanowiskiem Prezydenta Miasta Łodzi

Nr	Uwagi, propozycje i opinie zawarte w złożonych formularzach	Stanowisko Prezydenta Miasta Łodzi
Grupa I. Uwagi merytoryczne z propozycją zmiany w zapisie.		
1.	Formularz konsultacyjny nr 1 s. 17 pkt. 1.4.1. GPR winien być powiązany z dokumentem „Wojewódzka Strategia w zakresie Polityki Społecznej 2020”, przyjętym w roku 2017 a NIE z dokumentem „Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020”. W tym aktualnym dokumencie jest zapis, który winien wystąpić w GPR: 3. Mieszkalnictwo (str. 20) Wyzwania, zasoby mieszkaniowe znajdujące się w zasobach władz publicznych: Pomoc w rozwiązywaniu problemów mieszkaniowych osób starszych (zbyt duże, zbyt kosztowne, nieprzystosowane do potrzeb związanych z niepełnosprawnością ze względu na wiek), np. poprzez modernizację mieszkań dla osób starszych, w tym dla tych, dla których zabraknie miejsca w domu pomocy społecznej, czy też poprzez tworzenie zespołów małych mieszkań (4-8) dla osób starszych. W zespołach mieszkań osoby starsze mają za sąsiada osoby w podobnym wieku, z którymi łatwiej nawiązują kontakty; szczególnie w godzinach rannych, gdy młodzi ludzie są w pracy. Kontakty sąsiedzkie, to także porady i wsparcie w różnych przedsięwzięciach, a nawet zmniejszona ilość wizyt u lekarza POZ. Zespołów małych mieszkań nie może zabraknąć w rewitalizowanych budynkach.	Uwagi zostaną uwzględnione. W celu operacyjnym 1.5 zostanie dopisany nowy typ działania: <i>Programy wspierające rozwiązywanie problemów mieszkaniowych osób starszych np. poprzez modernizację mieszkań dla osób starszych czy tworzenie zespołów małych mieszkań (4-8 mieszkań) dla osób starszych.</i>
Grupa II. Uwagi merytoryczne o charakterze ogólnym.		
2.	Formularz konsultacyjny nr 1 Dla 20% mieszkańców miasta, czyli osób starszych w budynkach rewitalizowanych mieszkania oferowane osobom starszym winny być dostosowywane do indywidualnych potrzeb tych osób obecnie i w przyszłości. „System wsparcia osób starszych w środowisku zamieszkania – przegląd sytuacji, propozycja modelu” Raport Rzecznika Praw Obywatelskich, Warszawa 2016: • str. 13. Model wsparcia społecznego osób starszych w środowisku zamieszkania – Piotr Błędowski, Barbara Szatur-Jaworska, Zofia Szweda-Lewandowska, Maria Zrałek • str. 17. Założenia aksjologiczne modelu wsparcia środowiskowego osób starszych – przegląd dokumentów międzynarodowych • str. 21. 23. Państwa członkowskie powinny zapewnić odpowiednie wsparcie, w celu umożliwienia osobom starszym dostosowania ich domostw do obecnych i przyszłych potrzeb.	Uwagi zostaną uwzględnione. Remonty zaplanowane w nieruchomościach gminnych w ramach Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi są krokiem w kierunku dostosowania budynków do potrzeb osób starszych (toalety w lokalach, centralne ogrzewanie itd.).

3.	Formularz konsultacyjny nr 7 Kluczowe jest podkreślenie w Gminnym Programie Rewitalizacji zagadnień dostępności przedsięwzięć rewitalizacyjnych dla kobiet w ciąży i osób z małymi dziećmi i wprowadzenie obligatoryjności tworzenia przewijaków we wszystkich remontowanych budynkach w ramach rewitalizacji.	Uwagi zostaną częściowo uwzględnione. Programy Funkcjonalno Użytkowe dla budynków remontowanych w ramach ROCL 1-8 nie mają zapisów dot. przewijaków. Na etapie projektowania można rozważyć umiejscowienie przewijaków w budynkach w których zostaną wprowadzone funkcje społeczne – biblioteki, placówki MOPS, świetlice, Miejsca Aktywności Lokalnej itp.
4.	Formularz konsultacyjny nr 7 Należy zapisać obowiązek jawności i łatwego dostępu dla mieszkańców wszelkiej dokumentacji projektowej związanej z prowadzonymi działaniami rewitalizacyjnymi, dostępnej bezpośrednio na stronie internetowej o rewitalizacji Łodzi.	Urząd Miasta Łodzi w miesiącu czerwcu planuje uruchomienie Portalu Rewitalizacja na którym będą dostępne materiały i informacje dotyczące prowadzonych i planowanych działań rewitalizacyjnych.
Grupa III. Uwagi do listy przedsięwzięć podstawowych (3.2.2.).		
5.	Formularz konsultacyjny nr 2 s. 256 W opisie realizowanych zadań i lokalizacji przedsięwzięcia dotyczącego Przedsięwzięcia nr 57 (budynek przy Roosevelta 15) należy wyraźnie zaznaczyć konieczność zachowania i zabezpieczenia instalacji centralnego odkurzacza (zarówno mechanizmu w piwnicy jak również otworów wylotowych na pozostałych kondygnacjach). Dodatkowo wskazane jest zaznaczenie aby w ramach prac remontowych zachowano i zabezpieczono przynajmniej część ze znajdujących się w budynku zabytkowych sejfów. Odnośnie instalacji centralnego odkurzacza – jest to prawdopodobnie jedyny zachowany mechanizm centralnego odkurzacza w Łodzi, stąd niezwykle ważne jest jego zachowanie. Odnośnie zachowania sejfów – stanowią świadectwo dawnej funkcji tego budynku, powinny być zachowane jako „świadki”.	Uwaga zostanie uwzględniona.
6.	Formularz konsultacyjny nr 5 s. 122 Proponujemy dodanie w przedsięwzięciu nr 2 „Miejski program współpracy z organizacjami pozarządowymi – rewitalizacja”: Celu operacyjnego 1.7 w brzmieniu: Budować i rozwijać społeczne zaangażowanie mieszkańców - projekty typu 27 Programy angażujące w wolontariat realizowane w formie konkursu ofert lub zadania zleconego na prowadzenie łódzkiego centrum wolontariatu.	Uwaga zostanie uwzględniona.
7.	Formularz konsultacyjny nr 6 s. 122 Dotyczy przedsięwzięcia Nr 2 „Miejski program współpracy z organizacjami pozarządowymi – rewitalizacja”. Wnosimy o uporządkowanie przedsięwzięć z udziałem organizacji pozarządowych poprzez przeniesienie i uzupełnienie poszczególnych typów projektów w ramach celów operacyjnych dla przedsięwzięcia nr 2. Przedstawiona propozycja porządkuje w naszej ocenie rolę i miejsce organizacji pozarządowych w realizacji działań rewitalizacyjnych przewidzianych w ramach GPR. Przedsięwzięcie nr 2.: Miejski program współpracy z organizacjami pozarządowymi – zadania realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi w obszarach związanych z rewitalizacją. ■ Cel rewitalizacji realizowany przez to przedsięwzięcie	Uwaga zostanie uwzględniona częściowo.

	Program będzie w szczególności skoncentrowany na następujących celach rewitalizacji: Cel operacyjny 1.1. Tworzyć bodźce dla lepszego zatrudnienia. Cel operacyjny 1.2. Zmniejszyć skalę narażenia na ubóstwo, zahamować proces dziedziczenia ubóstwa, w tym - poprzez animację społeczną. Cel operacyjny 1.3. Zwiększyć szanse edukacyjne młodych mieszkańców obszaru rewitalizacji. Cel operacyjny 1.4. Budować wspólnotę łodzian wokół dobra wspólnego. Cel operacyjny 1.6. Budować pomostowy kapitał społeczny. Cel operacyjny 2.1. Budować wizerunek centrum Łodzi jako przestrzeni atrakcyjnej, żywej, kreatywnej, ciekawej i przyjaznej. Cel operacyjny 2.2. Tworzyć przesłanki do odczuwania dumy z centrum Łodzi przez wprowadzanie do centrum projektów budujących prestiż obszaru. Cel operacyjny 3.2. Wspierać synergii przedsiębiorczości. Cel operacyjny 3.3. Wspierać inicjatywy lokalnych przedsiębiorców, w tym przedsiębiorców z branży kreatywnej oraz tradycyjnych rzemiosł. Cel operacyjny 3.4. Rozwijać postawę przedsiębiorczą, szczególnie wśród dzieci i młodzieży. Cel operacyjny 4.2. Promować powstawanie przestrzeni publicznych i półpublicznych aranżowanych z udziałem mieszkańców. Cel operacyjny 4.4. Tworzyć konsekwentną preferencję dla ruchu pieszego z uwzględnieniem dostosowania do zmian klimatycznych. ■ Opis realizowanych zadań i lokalizacja przedsięwzięcia W ramach corocznie uchwalanego Programu Współpracy Miasta Łódź z Organizacjami Pozarządowymi oraz w ramach Wieloletniego Programu Współpracy... będą realizowane zadania odpowiadające powyższemu celom. W ramach corocznego konkursu będą zlecane lub powierzane zadania skierowane na osiągnięcie celów rewitalizacji, przewidziane do realizowania na obszarze rewitalizacji lub jednoznacznie adresowane do mieszkańców obszaru. W ramach współpracy możliwe są też projekty partnerskie realizowane z udziałem Miasta i organizacji pozarządowych, a finansowane ze środków zewnętrznych. Ponadto w każdym rocznym konkursie będą włączane projekty regrantingowe, nastawione na wyłonienie operatorów programu mikrograntów dla grup nieformalnych, oparte na doświadczeniach programu animacyjnego Pilotu Rewitalizacji w Łodzi. W ramach poszczególnych celów będą realizowane następujące przedsięwzięcia: • Cel operacyjny 1.1. Tworzyć bodźce dla lepszego zatrudnienia: ○ projekty typu 1: programy wspierające kompetencje poszukiwane przez gałęzie przemysłu, usługi kluczowe lub perspektywiczne dla rozwoju Łodzi, w tym w sektorze IT (w szczególności programistyczne), z preferencją programów skierowanych dla kobiet. ○ projekty typu 4 zlecenie podmiotom ekonomii społecznej z obszaru rewitalizacji usług utrzymania czystości, konserwacji zieleni, prowadzenia jadłodajni itp	
--	---	--

	○ projekty partnerskie obejmujące włączenie społeczne, poprawę sytuacji na rynku pracy osób zamieszkujących obszar rewitalizacji • Cel operacyjny 1.2. Zmniejszyć skalę narażenia na ubóstwo, zahamować proces dziedziczenia ubóstwa, w tym - poprzez animację społeczną. ○ projekty typu 5 programy wspierające, aktywizacyjne i budujące kompetencje osób doświadczających ubóstwa, szczególnie programy oparte o model Labiryntu Problemów - realizacja w formie projektów partnerskich z udziałem Miasta, finansowane ze środków zewnętrznych i budżetu Miasta ○ projekty typu 6 mikro-inicjatywy samopomocowe, współdziałanie sąsiedzkie, projekty wymiany usług i współużytkowania dóbr. Budowanie trwałej sieci wzajemnego wsparcia - zadanie realizowane w formie konkursu mikrograntów dedykowanego na obszar rewitalizowany, oraz w formie konkursu na lokale użytkowe dla NGO (polityka lokalowa) ○ projekty typu 7 formy pracy z młodzieżą nakierowane na przerwanie cyklu dziedziczenia ubóstwa. realizowane w formie konkursu ofert na prowadzenie świetlic w obszarze rewitalizacji oraz w formie streetworkingu ○ projekty typu 8 Formy animacji kultury, działania na rzecz żywego uczestnictwa w kulturze. Realizowane w formie konkursu ofert w obszarze upowszechniania kultury na obszarze rewitalizowanym oraz w formie świetlic artystycznych (m. in. crossfinansing w projektach 1-8) ○ projekty typu 9 Inicjatywy tworzenia i rozwijania podmiotów <i>ekonomii społecznej</i>. Realizowane w formie konkursu ofert na prowadzenie łódzkiego centrum obywatelskiego (włączenie zadania dot. ES w działania ŁCO) oraz we współpracy z Ośrodkiem Wspierania Ekonomii Społecznej w Łodzi ○ projekty typu 12 Programy na rzecz odpracowywania zadłużenia czynszowego. Realizowane poprzez prowadzenie działań edukacyjno informacyjnych ○ projekty typu 13 Całościowe indywidualne programy naprawcze wychodzenia z zadłużeń nawarstwionych, w tym – zadłużeń odziedziczonych, przewidujące częściowe umarzanie zadłużeń w zamian za realizację kontraktu naprawczego. Realizowane poprzez prowadzenie działań edukacyjno informacyjnych • Cel operacyjny 1.3. Zwiększyć szanse edukacyjne młodych mieszkańców obszaru rewitalizacji. ○ projekty typu 15 Inicjatywy edukacji pozaformalnej i nieformalnej. realizowane w ramach otwartego konkursu ofert ○ projekty typu 17 Przedsięwzięcia edukacyjne na rzecz odbudowy poczucia tożsamości lokalnej. realizowane w ramach otwartego konkursu ofert • Cel operacyjny 1.4. Budować wspólnotę łódzian wokół dobra wspólnego. ○ typy projektów 18 - 21: Inicjatywy lokalne na rzecz bezpośredniego otoczenia. Inicjatywy związane z projektami finansowanymi z budżetu obywatelskiego.
--	---

	Inicjatywy grup realizujących projekty dla szerszej wspólnoty. Inicjatywy na rzecz szerszego włączenia mieszkańców w lokalne decyzje. ○ projekty typu 18 - 21 realizowane w formie wydzielonego budżetu na inicjatywę lokalną wraz z działaniami informacyjnymi i wspierającymi realizację inicjatyw ○ preferencja w programach mikrograntów (typ 6) dla projektów zgodnych z typami 18 - 21 ○ realizacja projektów 18 - 21 w ramach dedykowanego budżetu obywatelskiego na obszar <i>rewitalizacji</i> • cel operacyjny 1.5 Zapobiegać segregacji przestrzennej, tworzyć zróżnicowaną społeczność na obszarach rewitalizowanych ○ projekty typu 23 - Programy włączające osoby narażone na utrwalone wykluczenie społeczne, w szczególności programy resocjalizacyjne i terapeutyczno-resocjalizacyjne. Realizowane w formie otwartego konkursu ofert i/lub projektów partnerskich • Cel operacyjny 1.6. Budować pomostowy kapitał społeczny. ○ projekty typu 24 Inicjatywy budowania sieci relacji zaufania, lojalności i solidarności ponad barierami środowisk społecznych, pokoleń, klas i grup zawodowych, czy dzielnic zamieszkania. realizowane w formie konkursu ofert na zadania zlecone organizacjom pozarządowym ○ projekty typu 25 Programy skierowane do młodzieży, których celem jest budowanie właściwych relacji z rówieśnikami ponad barierami własnego środowiska. realizowane w formie konkursu ofert na zadania zlecone organizacjom pozarządowym ○ projekty typu 25a Programy antydyskryminacyjne i przeciwdziałające przemocy w szkole realizowane w formie konkursu ofert na zadania zlecone organizacjom pozarządowym ○ projekty typu 26 Mikrodziałania na obrzeżach obszaru rewitalizacji „rozmywające granicę” obszaru. Realizowane w formie otwartego konkursu ofert na <i>program mikrodziałań jako preferencja w programach mikrograntów (typ 6)</i> • Cel operacyjny 2.1. Budować wizerunek centrum Łodzi jako przestrzeni atrakcyjnej, żywej, kreatywnej, ciekawej i przyjaznej. ○ projekty typu 28 Przedsięwzięcia zlokalizowane w centrum Łodzi, tworzące jego wizerunek jako przestrzeni atrakcyjnej, żywej, kreatywnej, ciekawej i przyjaznej. Realizowane jako kryterium wyboru projektów w ramach Inicjatywy Lokalnej oraz w formie współpracy pozafinansowej (np. w ramach polityki lokalowej) • Cel operacyjny 2.2. Tworzyć przesłanki do odczuwania dumy z centrum Łodzi przez wprowadzanie do centrum projektów budujących prestiż obszaru. ○ projekty typu 30 lokujące w centrum Łodzi coroczne wydarzenia prestiżotwórcze: kulturalne, naukowe, obywatelskie, biznesowe, polityczne. realizowane	
--	---	--

	w ramach otwartego konkursu ofert oraz współpracy pozafinansowej • Cel operacyjny 3.2. Wspierać synergię przedsiębiorczości. ◦ projekty typu 38 Projekty tematyzacji przestrzeni miejskiej. w formie współpracy pozafinansowej (np. w ramach polityki lokalowej) • Cel operacyjny 3.3. Wspierać inicjatywy lokalnych przedsiębiorców, w tym przedsiębiorców z branży kreatywnej oraz tradycyjnych rzemiosł. ◦ projekty typu 38 Projekty tematyzacji przestrzeni miejskiej. w formie współpracy pozafinansowej (np. w ramach polityki lokalowej) • Cel operacyjny 3.4. Rozwijać postawę przedsiębiorczą, szczególnie wśród dzieci i młodzieży. ◦ projekty typu 45 kształtujące postawę przedsiębiorczą, innowacyjną i kreatywną wśród dzieci: programy aktywizacji i edukacji, nastawione na wzbudzanie i utrwalanie takiej postawy. realizowane w ramach otwartego konkursu ofert oraz współpracy pozafinansowej ◦ projekty typu 46 kształtujące postawę przedsiębiorczą, innowacyjną i kreatywną wśród młodzieży: programy aktywizacji i edukacji, nastawione na wzbudzanie i utrwalanie takiej postawy, realizowane w ramach otwartego konkursu ofert oraz współpracy pozafinansowej • Cel operacyjny 4.2. Promować powstawanie przestrzeni publicznych i półpublicznych aranżowanych z udziałem mieszkańców. ◦ projekty typu 53 - Kształtowanie z udziałem mieszkańców przestrzeni publicznych, takich jak: place, skwery, woonerfy, trakty piesze, parki, zielone enklawy, kameralne miejsca wypoczynku i spotkań. Realizowane jako kryterium wyboru projektów w ramach Inicjatywy Lokalnej oraz w formie współpracy pozafinansowej ◦ projekty typu 54 <i>Aranżowanie przestrzeni publicznych wewnątrz kwartałów, również przez wspólnoty i właścicieli nieruchomości. Realizowane jako kryterium wyboru projektów w ramach Inicjatywy Lokalnej oraz w formie współpracy pozafinansowej</i> ◦ projekty typu 55 Tworzenie przyjaznych przestrzeni publicznych wokół instytucji publicznych i jednostek organizacyjnych świadczących usługi publiczne: przedszkoli, szkół, bibliotek itd. Realizowane jako kryterium wyboru projektów w ramach Inicjatywy Lokalnej oraz w formie współpracy pozafinansowej • Cel operacyjny 4.4. Tworzyć konsekwentną preferencję dla ruchu pieszego z uwzględnieniem dostosowania do zmian klimatycznych. ■ Podmiot realizujący przedsięwzięcie Miasto Łódź oraz wnioskodawcy w procedurze konkursowej.	
8.	Formularz konsultacyjny nr 7 s. 125-128 W przedsięwzięciu nr 3 - Budowa lub przebudowa budynków służących rozwojowi społecznego budownictwa czynszowego – istotne jest przeprowadzenie kompleksowej analizy kamienic wpisanych na listę obiektów do odzyskania pełnej własności nieruchomości oraz ich	Uwaga zostanie uwzględniona.

	przebudowy. Należy opracować klucz według którego nieruchomości są wpisywane na tę listę. Należy wziąć pod uwagę stan nieruchomości, poziom zasiedlenia nieruchomości, spójność z innymi działaniami remontowymi oraz społecznymi prowadzonymi na danym obszarze. Kluczowe jest zastanowienie się nad sensem utrwalania funkcji mieszkaniowej w obiektach, które nie są położone w miejscach o nieatrakcyjnym do mieszkania otoczeniu (np. pl. Kaczyńskiego). Do rozważenia jest również ustalenie priorytetu według którego będą odzyskiwane nieruchomości oraz wskazanie planowanych terminów odzyskania. Obecne zestawienie wydaje się być przypadkową listą obiektów spośród których są obiekty w rewitalizowanym śródmieściu, jak również takie, do których zintensyfikowane działania rewitalizacyjne nie dotrą w ciągu najbliższych 10-15 lat.	
Grupa IV. Uwagi do pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (3.2.4.).		
9.	Formularz konsultacyjny nr 3 s. 4 Cel operacyjny 1.5 Zapobiegać segregacji przestrzennej, tworzyć zróżnicowaną społeczność na obszarach rewitalizowanych Projekty typu 23 Programy włączające osoby narażone na utrwalone wykluczenie społeczne, w szczególności programy resocjalizacyjne i terapeutyczno-resocjalizacyjne. Realizowane w formie otwartego konkursu ofert/ lub projektów partnerskich Propozycja brzmienia projektu typu 23: Programy włączające osoby narażone na utrwalone wykluczenie społeczne, w szczególności programy resocjalizacyjne, socjoterapeutyczne i środowiskowe. Realizowane w formie otwartego konkursu ofert/ lub projektów partnerskich	Uwaga zostanie uwzględniona
10.	Formularz konsultacyjny nr 6 Dodatkowo wnosimy o wskazanie źródeł finansowania typów projektów wskazanych we wszystkich przedsięwzięciach w ramach GPR. Dodatkowo wskazanie źródeł finansowania dla poszczególnych typów projektów w ramach przedsięwzięć zawartych w GPR umożliwi ocenę możliwości realizacji w/w programu przez potencjalnych partnerów zewnętrznych.	Uwaga nie zostanie uwzględniona. Na obecnym etapie działań rewitalizacyjnych nie jest możliwe wskazanie źródeł finansowania typów projektów określonych w Rozdziale 3.2.4. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
Grupa V. Zgłoszenie dodatkowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych na listę przedsięwzięć podstawowych.		
11.	Formularz konsultacyjny nr 4 wraz z Formularzem przedsięwzięcia nr 1/18 Projekt Akademii Muzycznej w Łodzi „Prace konserwatorskie i restauratorskie w dawnym zespole pałacowo-parkowym Karola Poznańskiego w Łodzi” jest zlokalizowany w województwie łódzkim, w Łodzi w historycznym śródmieściu, dzielnicy Polesie na ul. Gdańskiej 32. Celem głównym projektu jest „Zachowanie dziedzictwa kulturowego, jakim jest Pałac Karola Poznańskiego w Łodzi jak również stworzenie i poprawa warunków dla prowadzenia działalności kulturalnej i edukacyjnej w obszarze kultury”. W ramach projektu zostanie odrestaurowany monumentalny salon muzyki wraz z antychambre, gdzie będą odbywały się cykliczne koncerty fortepianowe oraz koncerty muzyki dawnej, która cieszy się nieustającą popularnością w murach Pałacu. Dodatkowo zagości tam nowy cykl spotkań muzyczno-edukacyjnych przeznaczony dla różnych grup wiekowych od przedszkolaków do seniorów. Cykl tych spotkań będzie poświęcony zarówno muzyce, jak i historii Pałacu i Łodzi. Pełnie nowy repertuar zostanie zaoferowany w Kawiarni Muzyki. Możliwość tę stworzy kompleksowy remont przyziemia skrzydła południowego Pałacu, gdzie będzie umiejscowiona kawiarnia. Miejsce to	Uwaga zostanie uwzględniona. Przedsięwzięcie zostanie dopisane do listy Planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (Rozdział 3.2.2.).

	stanie się dodatkową, małą sceną Pałacu. Kawiarnia Muzyki będzie wprowadzeniem nowoczesnych form scenicznych do historii wnętrz. Odrestaurowana kordegarda, tak jak historycznie zostało to zaplanowane, będzie budynkiem pomocniczym, gdzie będą umiejscowione sale ćwiczeń oraz biuro wydarzeń artystycznych i biuro promocji. Pośrednie efekty społeczno-ekonomiczne: • poprawa jakości życia mieszkańców Łodzi i regionu, • wzrost atrakcyjności turystycznej Łodzi i regionu, • poprawa jakości kapitału ludzkiego regionu, • wzrost atrakcyjności inwestycji miasta, • budowa zrównoważonego rozwoju regionu i kraju. Rezultaty projektu: • wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne – 2000 odwiedzin/rok; • liczba osób korzystających z obiektów objętych wsparciem – 7000 osób/rok; • udział projektu w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji – 100%.	
12.	Formularz przedsięwzięcia nr 2/18 „Regionalne Centrum Wolontariatu” Celem przedsięwzięcia jest budowanie i rozwijanie społecznego zaangażowania poprzez włączanie mieszkańców w świadczenie prac wolontarystycznych na terenie rewitalizacji. Wolontariat nie tylko przyczynia się do rozwiązywania kluczowych problemów w obszarach rewitalizowanych (bezrobocie, ubóstwo, problemy społeczne i innych), ale także daje szansę na rozwój osobisty, a ponadto sprzyja komunikacji między mieszkańcami, budując wspólnotę. Proponujemy intensywną animację działań wolontarystycznych realizowaną równolegle ze szkoleniami dot. aspektów organizacyjno-prawnych wolontariatu, aby zapewnić wysoką efektywność działań realizowanych w warunkach zgodnych z ust. o pożytku publicznym i wolontariacie.	Uwaga nie zostanie uwzględniona. Zakres zawiera się w ramach Przedsięwzięcia nr 2 na Liście przedsięwzięć podstawowych (Rozdział 3.2.2.).
13.	Formularz przedsięwzięcia nr 3/18 „Remont budynków zabytkowych ul. Tymienieckiego 19, 19 A - pokrycie dachu blachą taśmową oraz impregnacja zabytkowej cegły ścian zewnętrznych. Wpis obszarowy A44.” Usunięcie starego, uszkodzonego pokrycia papą i pokrycie dachów budynków blachą taśmową ocynkowana grafitową wg zaleceń planu miejscowego i konserwatora zabytków. Wzmocnienie struktury starej cegły ścian zewnętrznych poprzez zaimpregnowanie powierzchni środkami specjalistycznymi. Uzupełnienie ubytków w oryginalnych fugach.	Uwaga nie zostanie uwzględniona. Zakres zawiera się w ramach Przedsięwzięcia nr 1 na Liście przedsięwzięć podstawowych (Rozdział 3.2.2.).

3. Protokół ze spotkań z interesariuszami rewitalizacji.

W spotkaniu w dniu 19 kwietnia 2018 r. uczestniczyło 27 osób, w tym 15 mieszkańców oraz pracownicy Urzędu Miasta Łodzi i miejskich jednostek organizacyjnych (Biuro ds. Rewitalizacji, Miejska Pracownia Urbanistyczna, Miejski Konserwator Zabytków, Biuro Architekta Miasta, Zarząd Lokali Miejskich, Wydział Zbywania i Nabywania Nieruchomości, Wydział Zarządzania Projektami, Biuro ds. Partycypacji Społecznej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej).

Pani Ewa Grabarczyk, kierownik Oddziału ds. Działań Społeczno-Gospodarczych w Biurze ds. Rewitalizacji UMŁ, po powitaniu gości i prezentacji scenariusza spotkania, oddała głos Panu Wojciechowi Kłosowskiemu – współautorowi procedowanego dokumentu, który omówił - z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej - aktualizację Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Łodzi.

Ekspert przedstawił przesłanki przeprowadzenia tej zmiany. Zaznaczył, że rdzeń programu, cele, koncepcja nie zmieniają się. Utrzymana jest także koncentracja działań.

Szczegółowo omówił jakich zmian dokonano w GPR. Zaliczył do nich: oczywistą potrzebę usunięcia fragmentów związanych z wystawą EXPO 2022, zaktualizowaną diagnozę, dodany ustawowy wymóg monitoringu, tworzenie oceny i opracowania metodologii, macierze powiązań przedsięwzięć podstawowych z celami operacyjnymi GPR, dodanych zostało kilka przedsięwzięć, m.in. Przedsięwzięcie 102 uwzględniające tworzenie przestrzennej mapy walorów kulturowych.

Na koniec prezentacji Wojciech Kłosowski zachęcił wszystkich zainteresowanych do aktywnego udziału w pracach nad aktualizacją GPR, do składania propozycji przedsięwzięć oraz zaprosił zgromadzonych do zadawania pytań i dyskusji.

Po części informacyjnej padały pytania, które dotyczyły m.in.:

- a) Systemu monitorowania. W jaki sposób opracowano metodologię monitoringu i wskaźniki, aby nie można było ich wykorzystywać do danej tezy, lecz żeby obiektywnie prezentowały sytuację. Kolejny uczestnik wskazywał np. na problem bezrobocia, którego wskaźnik i tak się będzie zmieniał bez względu na fakt, czy rewitalizacja na danym obszarze jest aktywnie prowadzona. Dyskutowano jak obliczyć, czy np. zjawisko bezrobocia fluktuuje z przesłanek makroekonomicznych, a na ile jest podyktowaneżywieniem w obszarze zdegradowanym.
- b) Poruszono problem możliwości monitorowania uczestnictwa w kulturze - innego niż dotychczas – opierając się na pomiarze czytelnictwa. Poddano sugestię, aby opracować inny wskaźnik potencjału aktywności w danym obszarze.

- c) Ekspert odpowiedział na pytanie dotyczące możliwości złożenia propozycji przedsięwzięcia bez kwoty.
- d) Podniesiono w dyskusji zagadnienie ochrony własności intelektualnej. Chodzi o wyeliminowanie sytuacji, gdy z prywatnej inicjatywy zostaje opracowane i zgłoszone przedsięwzięcie, a miasto Łódź w drodze zamówień publicznych wyłania (innego niż pomysłodawca) wykonawcę.
- e) Uczestnicy badali kwestię poniesionych przez Biuro ds. Rewitalizacji kosztów opracowania aktualizacji GPR. Poruszony został temat większego wykorzystania potencjału Łodzi akademickiej, lokalnych ekspertów i uwzględniania ich uwag i postulatów.
- f) Zwrócono uwagę na dbałość o to, by zapisy GPR nie odpowiadały wyłącznie aktualnym unijnym programom finansowania, ale, aby wynikały z endogennych i zbadanych potrzeb. Podkreślono, że punktem ciężkości w GPR powinien być rozwój społeczno – gospodarczy, a nie aspekt infrastrukturalno – remontowy.
- g) Kolejny uczestnik wskazywał na fakt, iż w jego opinii – jest brak spójności strategii miasta z GPR, że dokument nie koresponduje wprost z polityką miasta, od której powinno się zacząć procedowanie następnych dokumentów. Podał przykład nierozwiązanej kwestii braku podziemnej infrastruktury, kanalizacji rozdzielczej, doprowadzenia wody, nieoptymalnego systemu gospodarowania odpadami, które powinny być priorytetowe.
- h) Uczestnicy pytali, czy fakt odebrania części kompetencji Miejskiemu Konserwatorowi Zabytków nie wpłynie negatywnie na realizację GPR.

Podczas spotkania nie wpłynęła żadna uwaga w postaci papierowej lub elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego oraz formularza zgłoszenia przedsięwzięcia rewitalizacyjnego Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Łodzi.

W spotkaniu w dniu 23 kwietnia 2018 r. uczestniczyło 15 osób, w tym pracownicy Urzędu Miasta Łodzi oraz miejskich jednostek organizacyjnych (Biuro ds. Rewitalizacji, Miejska Pracownia Urbanistyczna, Wydział Edukacji, Zarząd Lokali Miejskich, Biuro Architekta Miasta, Biuro ds. Partycypacji Społecznej).

Pani Ewa Grabarczyk, kierownik Oddziału ds. Działań Społeczno-Gospodarczych w Biurze ds. Rewitalizacji, po krótkim powitaniu gości, omówiła - z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej - aktualizację Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Łodzi. Przedstawiła przesłanki dla przeprowadzenia tej zmiany. Szczegółowo omówiła, jakich zmian dokonano w GPR, a jakie kwestie pozostaną niezmiennie.

Jeden z uczestników spotkania reprezentujący Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego przy ul. Żeromskiego 115 w Łodzi prosił o informacje, czy Miasto planuje działania remontowo – modernizacyjne oraz w jakim planowanym terminie reprezentowana przez niego placówka oświatowa będzie poddana remontowi w ramach działań rewitalizacyjnych. Dodatkowo podniesiono problem spadającej liczby dzieci w wieku szkolnym i pojawiającym się obawom związanym z rekrutacją do szkół śródmiejskich. Zdaniem wnioskodawcy jedną z przyczyn takiego stanu rzeczy są wyprowadzki mieszkańców z remontowanych nieruchomości poza ściśle centrum miasta.

Podczas spotkania nie wpłynęła żadna uwaga w postaci papierowej lub elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego oraz formularza zgłoszenia przedsięwzięcia rewitalizacyjnego Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Łodzi.

W spotkaniu w dniu 24 kwietnia 2018 r. uczestniczyło 12 osób, w tym pracownicy Urzędu Miasta Łodzi oraz miejskich jednostek organizacyjnych (Biuro ds. Rewitalizacji, Miejska Pracownia Urbanistyczna, Zarząd Lokali Miejskich, Biuro ds. Partycypacji Społecznej, Wydział Kultury).

Pani Ewa Grabarczyk, kierownik Oddziału ds. Działań Społeczno-Gospodarczych w Biurze ds. Rewitalizacji, po krótkim powitaniu gości, omówiła - przy użyciu prezentacji multimedialnej - aktualizację Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Łodzi. Przedstawiła przesłanki dla przeprowadzenia tej zmiany. Szczegółowo omówiła jakich zmian dokonano w GPR, a jakie kwestie pozostaną niezmiennie.

Przedstawicielka Muzeum Sztuki w Łodzi zaprezentowała swoją instytucję, która egzemplifikuje twórczość nowoczesną i jest drugim na świecie po Museum of Modern Art., muzeum z bezcennym dziedzictwem i zbiorami. Zwróciła uwagę na brak mechanizmów, narzędzi współpracy miejskich instytucji kultury z Muzeum Sztuki w Łodzi. W opinii Muzeum, Miasto nie wykorzystuje potencjału tej instytucji. Reprezentantka wyjaśniła, że wynika to być może z faktu, że Muzeum jest wspólną instytucją kultury ministra oraz wojewody, a nie jednostką miejską. Muzeum deklaruje chęć współpracy w elementach programu publicznego oraz edukacji i promocji miasta Łodzi i chce być włączane w różnych planach, dokumentach i strategiach miejskich. Podano fakt, iż Muzeum Sztuki w Łodzi generuje wokół siebie niemały ruch turystyczny.

Dodatkowo wywiązała się dyskusja czy miasto Łódź stawia jako priorytet utrzymanie starych, zdrowych drzewostanów, skoro umieściło w GPR kwestię zieleni miejskiej, parków, miejsc inkluzywnych, biologicznie czynnych. Rozmowa zakończona została prośbą o szczególną uwagę w tym zakresie.

Poruszono wątek wprowadzenia dodatkowego wskaźnika badającego uczestnictwo w kulturze, czyli wykorzystanie narzędzia *audience development* (rozwój widowni), która jest metodą powszechnie stosowaną w badaniach sposobu pracy organizacji, firm i instytucji sektora kultury, która jest skoncentrowana na rozwoju ilościowych i jakościowym publicznych wydarzeń kulturalnych.

Jeden z uczestników zwrócił uwagę na uwzględnianie w programach miejskich zwiększenia liczby publicznych toalet lub zorganizowanie ich w ramach budynków użytkowo – handlowych, gdyż w ramach aktywnej polityki senioralnej winien być to ważny element.

Podczas spotkania nie wpłynęła żadna uwaga w postaci papierowej lub elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego oraz formularza zgłoszenia przedsięwzięcia rewitalizacyjnego Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Łodzi.

W spotkaniu w dniu 25 kwietnia 2018 r. uczestniczyło 26 osób, w tym pracownicy Urzędu Miasta Łodzi oraz miejskich jednostek organizacyjnych (Biuro ds. Rewitalizacji, Miejska Pracownia Urbanistyczna, Wydział Zbywania i Nabywania Nieruchomości, Miejski Konserwator Zabytków, Biuro ds. Partycypacji Społecznej, Zarząd Zieleni Miejskiej, Wydział Zarządzania Projektami, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej).

Pani Ewa Grabarczyk, kierownik Oddziału ds. Działań Społeczno-Gospodarczych w Biurze ds. Rewitalizacji, po krótkim powitaniu gości, omówiła - z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej - aktualizację Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Łodzi. Przedstawiła przesłanki dla przeprowadzenia tej zmiany. Szczegółowo omówiła, jakich zmian dokonano w GPR, a jakie kwestie pozostaną niezmiennie.

Po części informacyjnej mieszkańcy zadali kilka pytań związanych z nieruchomościami, które reprezentują. Pracownicy z Wydziału Zbywania i Nabywania Nieruchomości wyjaśniali, jakie są zasady zbywania przez Miasto lokali i konsekwencje z tym związane. Jedna z uczestniczek zgłosiła, że aktualizowany dokument jest dla niej trudny i niezrozumiały. Wyraziła potrzebę spotkań z mieszkańcami w zakresie działań związanych z rewitalizacją, które odnoszą się wprost do danego osiedla, jego uwarunkowań i problemów. Uczestnicy poprosili o wyjaśnienie, jak Miasto zamierza waloryzować zabytki.

Podczas spotkania nie wpłynęła żadna uwaga w postaci papierowej lub elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego oraz formularza zgłoszenia przedsięwzięcia rewitalizacyjnego Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Łodzi.

W warsztatach w dniu 20 kwietnia 2018 r. uczestniczyło 18 osób, w tym urzędnicy Urzędu Miasta Łodzi (Biuro ds. Rewitalizacji UMŁ, Wydział Edukacji, Miejska Pracownia Urbanistyczna, Zarząd Zieleni Miejskiej, Wydział Kultury, Zarząd Lokali Miejskich, Wydział Sportu, Biuro Strategii Miasta).

Pani Ewa Grabarczyk, kierownik Oddziału ds. Działań Społeczno - Gospodarczych w Biurze ds. Rewitalizacji UMŁ, po krótkim powitaniu gości i prezentacji scenariusza warsztatów, omówiła - przy użyciu prezentacji multimedialnej - aktualizację Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Łodzi. Przedstawiła przesłanki dla przeprowadzenia tej zmiany. Szczegółowo omówiła jakich zmian dokonano w GPR.

Warsztaty moderowane były przez pana Łukasza Waszaka z Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS.

W trakcie warsztatów poruszano wiele kwestii, m.in. poproszono o interpretację zapisów Przedsięwzięcia 102. Główne prace warsztatowe koncentrowały się wokół Przedsięwzięcia 2, które dotyczy zasad współpracy z organizacjami pozarządowymi w aspekcie rewitalizacji. Przedstawicielka jednej z organizacji pozarządowych zwróciła uwagę, że zbyt niskie dotacje nie odpowiadają na znacznie większe potrzeby mieszkańców, sugerowała aby uwzględnić kwestię senioralną w budowie kapitału społecznego.

W toku prac warsztatowych jednogłośnie ustalono, że:

- ✓ zapis Typu 23 powinien zostać uzupełniony o określenie „środowiskowe”, tak aby uzyskał brzmienie: „Programy włączające osoby narażone na utrwalone wykluczenie społeczne, w szczególności programy resocjalizacyjne i terapeutyczno – resocjalizacyjne oraz środowiskowe”
- ✓ zapis Typu 25 winien być uzupełniony o określenie „w tym poprzez sport”, tak aby uzyskał brzmienie: „Programy skierowane do młodzieży, których celem jest budowanie właściwych relacji z rówieśnikami ponad barierami własnego środowiska, w tym poprzez sport”.
- ✓ dopisać Typ 24.1. „Rozwijanie wolontariatu jako narzędzia aktywizacji społecznej”

Moderator podnosił pewne zagadnienia, a następnie je podsumowywał. W trakcie warsztatów padła propozycja określenia gospodarza każdego z typów w GPR, określenia która komórka w Urzędzie Miasta Łodzi byłaby odpowiedzialna za dany typ, aby go zoperacjonalizować. Jednoznacznie jednak ustalono, że takie zapisy wiążące konkursy miasta Łodzi z typami będą zapisane w Wieloletnim programie współpracy z organizacjami pozarządowymi. Warsztaty zakończono krótkim podsumowaniem wniesionych uwag.

W warsztatach w dniu 26 kwietnia 2018 r. uczestniczyły 32 osoby, w tym urzędnicy Urzędu Miasta Łodzi (Biuro ds. Rewitalizacji, Biuro Partycypacji Społecznej, Miejska

Pracownia Urbanistyczna, Wydział Zdrowia, Wydział ds. Zarządzania Projektami, Zarząd Lokali Miejskich, Biuro Promocji Zatrudnienia i Obsługi Działalności Gospodarczej, Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków, Biuro Architekta Miasta).

Pani Ewa Grabarczyk, kierownik w Biurze ds. Rewitalizacji UMŁ, po krótkim powitaniu gości i prezentacji scenariusza warsztatów, omówiła - przy użyciu prezentacji multimedialnej - aktualizację Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Łodzi. Przedstawiła przesłanki dla przeprowadzenia tej zmiany. Szczegółowo omówiła jakich zmian dokonano w GPR.

Warsztaty moderowane były przez panią prezes Jadwigę Kaczorowską z Regionalnej Izby Budownictwa w Łodzi.

W trakcie warsztatów poruszono następujące wątki:

- ✓ dokument jest zbyt obszerny;
- ✓ Gminny Program Rewitalizacji nie może być procedowany jako wypadkowa ustalonej daty (termin składania wniosków dotacyjnych);
- ✓ Łódzka rewitalizacja nie jest przemyślana i spójna;
- ✓ GPR powinien być spójny ze Strategią Miasta, której – według rozmówców nie ma – i winien być jej konsekwencją;
- ✓ Zgłoszono potrzebę dyskusji z łódzkimi ekspertami działającymi dotychczas społecznie i wykorzystanie ich potencjału, nie może być takiej sytuacji, że np. Biuro ds. Rewitalizacji – w opinii zgromadzonych – planuje, realizuje i ocenia własne działania. Analogicznie, w strategiach miejskich (politykach sektorowych) brak jest silnego wzmocnienia wspólnych działań ze środowiskiem przedsiębiorców;
- ✓ Zapisy GPR to przekształcanie śródmieścia Łodzi w „osiedle mieszkaniowe”, przyjazny obszar zamieszkania, tymczasem śródmieście nie powinno być drugą Nową Hutą lecz przemysłowym (w rozumieniu przemysłów innowacyjnych, nowoczesnych, kreatywnych), obszarem potencjału gospodarczego wypełnionym zabudową przemysłową i usługową. Sformułowano zarzut, że aktualnie śródmieście Łodzi jest monokulturą osiedla mieszkaniowego;
- ✓ Nie należy fetyszyzować zieleni. Od zieleni są parki;
- ✓ Zgromadzeni zwracali uwagę na nieosiąganie spójności społecznej deklarowanej w zapisach GPR. Nie zgadzają się, że ta spójność jest osiągnięta, przykład: coraz liczniej grodzące się osiedla;
- ✓ Omawiano postulat, aby stworzyć alternatywę dla ruchu samochodowego w mieście, po pierwsze lepszy transport publiczny, większą sieć roweru publicznego, wynajem elektrycznych samochodów;

- ✓ Wniesiono pod rozagę, aby w ramach wzmacniania partycypacji społecznej prowadzić transmisję audiowizualną online ze wszystkich konsultacji społecznych. Mieszkańcy nie chodzą na konsultacje bo nie wierzą w ich sens, nie mają wiary, że ich głos będzie brany pod uwagę;
- ✓ Interesariusze powinni być włączani na etapie projektowania, a nie już w ostatnim etapie, kiedy dany np. dokument już istnieje.

Uczestnicy warsztatów odpowiadali w toku dyskusji na następujące pytania:

- ✓ W jaki sposób Miasto, Biuro ds. Rewitalizacji zamierza przeciwdziałać marazmowi społeczno – gospodarczemu ulic, wywołanemu przez przedłużające się remonty (via ulica Kilińskiego). Jak Miasto zamierza uniknąć powtórzenia się sytuacji?
- ✓ Czy jest prowadzony monitoring procesów decyzyjnych w Mieście? Czy można ustalić kto ponosi odpowiedzialność za kolejne złe decyzje?
- ✓ Dlaczego Urząd Miasta Łodzi dubluje stanowiska, np. stanowisko ds. współpracy z przedsiębiorcami w Biurze ds. Rewitalizacji skoro są powołane do tego jednostki, czyli Biuro Obsługi Inwestora i Promocji Zatrudnienia i Obsługi Działalności Gospodarczej
- ✓ Jak Miasto zamierza zachęcić młodych ludzi, w wieku prokreacyjnym, produkcyjnym do zamieszkania z powrotem w centrum?

Postulatem podsumowującym dyskusję było stanowisko kilku zgromadzonych, w którym domagają się zaprzestania stosowania uchwalonego Gminnego Programu Rewitalizacji i stworzenie nowego dokumentu, który będzie zbudowany na matrycy Dekalogu opracowanego przez Łódzką Szkołę Rewitalizacji.

Warsztaty zakończono krótkim podsumowaniem wniesionych uwag.

Nr	Uwagi, propozycje i opinie zawarte w złożonych formularzach	Stanowisko Prezydenta Miasta Łodzi
Grupa VI. Uwagi i wnioski zgłoszone podczas spotkań konsultacyjnych i warsztatów		
14.	Założenia do obywatelskiego Gminnego Programu Rewitalizacji Dekalog Łódzkiej Szkoły Rewitalizacji Program rewitalizacji, to swego rodzaju master plan dla rozwoju miasta, będący szansą na skuteczne zbudowanie przewagi konkurencyjnej Łodzi w krajowej i międzynarodowej rywalizacji o rzadkie zasoby, tj.: ludzi, kapitały, instytucje. Program rewitalizacji powinna być realizowany w sposób ciągły i spójny, uwzględniający trzy podstawowe komponenty: • strategiczny – planowanie, • operacyjny – wykonanie, • oceniający efekty – stały monitoring. Zrewitalizowane obszary powinny być zarządzane w sposób efektywny ekonomicznie, jednocześnie zapewniając wysoki komfort życia mieszkańców. Program rewitalizacji powinien stworzyć wysokiej jakości środowisko miejskie, przyjazne dla mieszkańców i gospodarki, generujące efekty synergii w swoim otoczeniu.	Przedstawiony katalog ogólnych zasad, jakimi powinna kierować się rewitalizacja jest trafny. Jednak jego Autorzy nie zaproponowali konkretnych propozycji zmian zapisów w aktualizowanym GPR toteż poprzestajemy na stwierdzeniu, że na poziomie ogólnych zasad przedstawiony dekalog rewitalizacji i aktualizowany GPR są zgodne.

	Program rewitalizacji powinien zapewniać harmonijny i trwały rozwój społeczeństwa obywatelskiego oraz kapitału społecznego. Zatem należy: 1. Przywrócić centro-twórcze funkcje śródmieścia na miarę XXI wieku. 2. Odbudować ład przestrzenny i architektoniczny, z dbałością o estetykę miejsca i poszanowaniem tradycji. 3. Stworzyć nowy model wspólnoty mieszkańców, zdolnej do samodzielnego utrzymania zrewitalizowanej przestrzeni. 4. Zaplanować i wykonać infrastrukturę sieciową Miasta na miarę XXI wieku. 5. Uczynić z obszaru śródmieścia strefę przyjazną dla pieszego, poprzez właściwą organizację systemu transportu kołowego i publicznego. 6. Stworzyć przyjazne warunki dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości oraz budowy zamożności społeczeństwa obywatelskiego. 7. Dokonać podziału zadań inwestycyjnych Programu rewitalizacji według skali właściwej dla potencjału ekonomicznego lokalnych Małych i Średnich Przedsiębiorstw. 8. Uplasować, w zrewitalizowanym obszarze, usługi publiczne adekwatne do potrzeb nowej - odbudowanej wspólnoty śródmieścia. 9. Stworzyć program: „Powrotu do Miasta”, tj. migracji mieszkańców z przedmieść do śródmieścia. 10. Na bazie doświadczeń z realizacji Programu rewitalizacji, zbudować wysokie kompetencje zebrane w Łódzkiej Szkole Rewitalizacji jako unikalną specjalność, wyróżniającą Łódź w Polsce i Europie. Jednocześnie wyrażamy głębokie przekonanie, że Program rewitalizacji powinien być częścią starannie przemyślanej, odwołującej się do tradycji, na której zbudowana jest tożsamość miasta i mieszkańców, strategii rozwoju Łodzi fabrykanckiej - przemysłowej, aspirującej do miana stolicy kultury technicznej kraju. <i>Sygnatariusze porozumienia Łódzkiej Szkoły Rewitalizacji</i>	
15.	Poruszono problem możliwości monitorowania uczestnictwa w kulturze - innego niż dotychczas - opierając się na pomiarze czytelnictwa. Poddano sugestię, aby opracować inny wskaźnik potencjału aktywności w danym obszarze.	Rozważana jest koncepcja wprowadzenia elektronicznego „paszportu do kultury” – karty elektronicznej będącej indywidualną wejściówką na różnorodne wydarzenia kulturalne, co umożliwiłoby pełniejsze monitorowanie uczestnictwa w kulturze. Do czasu wprowadzenia takiej karty - brak jest danych.
16.	Zwrócono uwagę na dbałość o to, by zapisy GPR nie odpowiadały wyłącznie aktualnym unijnym programom finansowania, ale aby wynikały z endogennych i zbadanych potrzeb. Podkreślono, że punktem ciężkości w GPR powinien być rozwój społeczno – gospodarczy, a nie aspekt infrastrukturalno – remontowy.	Uwaga jest uwzględniona w obecnej aktualizacji GPR.
17.	Wskazywano na fakt, iż brak jest spójności strategii miasta z GPR, że dokument nie koresponduje wprost z polityką miasta, od której powinno się zacząć procedowanie następnych dokumentów. Podano przykład nierozwiązanej kwestii braku podziemnej infrastruktury, kanalizacji rozdzielczej, doprowadzenia wody, nieoptymalnego systemu gospodarowania odpadami, które powinny być priorytetowe.	Kwestie infrastruktury podziemnej i systemu gospodarowania odpadami nie są w ogóle przedmiotem GPR, więc nie może być mowy o braku spójności między dwoma dokumentami, z których daną tematyką zajmuje się tylko jeden.
18.	Przedstawicielka jednej z organizacji pozarządowych zwróciła uwagę, że zbyt niskie dotacje nie odpowiadają na znacznie większe potrzeby mieszkańców, sugerowała aby uwzględnić kwestię senioralną w budowie kapitału społecznego.	Kwota przeznaczona na dotacje dla NGO jest corocznie określana w budżecie Miasta zaś formy współpracy w „Programie Współpracy Miasta Łodzi z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art.3 ust.3 ustawy z dnia 24

		kwietnia 2013 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”.
19.	Zapis Typu 23 powinien zostać uzupełniony o określenie „środowiskowe”, tak aby uzyskał brzmienie: „Programy włączające osoby narażone na utrwalone wykluczenie społeczne, w szczególności programy resocjalizacyjne i terapeutyczno – resocjalizacyjne oraz środowiskowe”	Uwaga zostanie uwzględniona.
20.	Zapis Typu 25 winien być uzupełniony o określenie „w tym poprzez sport”, tak aby uzyskał brzmienie: „Programy skierowane do młodzieży, których celem jest budowanie właściwych relacji z rówieśnikami ponad barierami własnego środowiska, w tym poprzez sport”.	Uwaga zostanie uwzględniona.
21.	Dopisać Typ 24.1. „Rozwijanie wolontariatu jako narzędzia aktywizacji społecznej”.	Uwaga zostanie uwzględniona.
22.	Prośba o zwrócenie uwagi na kwestię zieleni miejskiej, parków, miejsc inkluzyjnych, biologicznie czynnych.	Uwaga zostanie uwzględniona.
23.	Poruszono wątek wprowadzenia dodatkowego wskaźnika badającego uczestnictwo w kulturze, czyli wykorzystanie narzędzia audience development (rozwój widowni), które jest metodą powszechnie stosowaną w badaniach sposobu pracy organizacji, firm i instytucji sektora kultury, która jest skoncentrowana na rozwoju ilościowych i jakościowym publicznych wydarzeń kulturalnych.	Do czasu wprowadzenia w Łodzi cyfrowego „paszportu do kultury” czysto ilościowe monitorowanie widowni nie daje informacji o terytorialnym rozkładzie uczestnictwa w kulturze.
24.	Zwrócono uwagę na uwzględnianie w programach miejskich zwiększenia liczby publicznych toalet lub zorganizowanie ich w ramach budynków użytkowo – handlowych, gdyż w ramach aktywnej polityki senioralnej winien być to ważny element.	Uwaga bezpośrednio nie dotyczy zapisów GPR. Wniosek został przekazany właściwym komórkom organizacyjnym UMŁ.
25.	GPR powinien być spójny ze Strategią Miasta, której – według rozmówców nie ma – i winien być jej konsekwencją.	Spójność GPR ze Strategią Miasta została opisana we wprowadzeniu do GPR.
26.	Zapisy GPR to przekształcanie śródmieścia Łodzi w „osiedle mieszkaniowe”, przyjazny obszar zamieszkania, tymczasem śródmieście nie powinno być drugą Nową Hutą lecz przemysłowym (w rozumieniu przemysłów innowacyjnych, nowoczesnych, kreatywnych), obszarem potencjału gospodarczego wypełnionym zabudową przemysłową i usługową. Sformułowano zarzut, że aktualnie śródmieście Łodzi jest monokulturą osiedla mieszkaniowego.	Politykę przestrzenną Miasta definiują inne dokumenty strategiczne (w szczególności SUIKZP). Niezależnie od tego zarzut jest nietrafny: Łódź ma centrum wypełnione zróżnicowanym miksem funkcji.
27.	Omawiano postulat, aby stworzyć alternatywę dla ruchu samochodowego w mieście, po pierwsze lepszy transport publiczny, większą sieć roweru publicznego, wynajem elektrycznych samochodów.	Uwaga jest częściowo uwzględniona w strukturze celów GPR, a w przyszłości może być uwzględniona szerzej pod warunkiem zgłoszenia skonkretyzowanych wniosków.

4. Podsumowanie wyników konsultacji.

Liczba złożonych formularzy konsultacyjnych i formularzy przedsięwzięć.	Liczba osób, które wzięły udział w warsztatach w dniach 20 i 26.04.2018 r.	Liczba osób, które wzięły udział w spotkaniach konsultacyjnych w dniach 19, 23, 24 i 25.04.2018 r.
10	50	80

5. Stanowisko Prezydenta Miasta Łodzi do wyników konsultacji.

Serdecznie dziękuję wszystkim uczestnikom konsultacji za zaangażowanie i udział w pracach nad projektem zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Łodzi. Pragnę zapewnić, że wszystkie Państwa opinie i propozycje zostały wnikliwie przeanalizowane pod kątem merytorycznym.

Dziękuję za zainteresowanie i troskę sprawami naszego Miasta, którym dalsie Państwo wyraz w trakcie trwania prowadzonych konsultacji społecznych.

Hanna Zdanowska